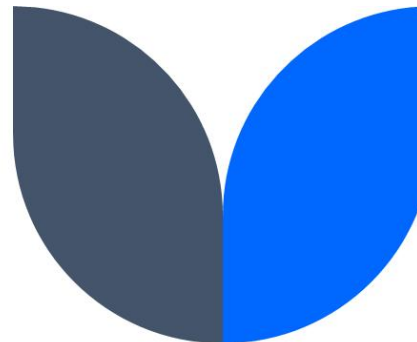

18.09.2024

ТЕХНОЛОГІЇ ЖИТТЄВОГО ПРОЕКТУВАННЯ І САМОРЕАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ

Технології життєвого проектування і самореалізації особистості

Окіпняк Г.Й. - Життєтворчість відкриває й захоплює все нові й нові горизонти, вводить людину у світ модерних досягнень як теоретичного, так і практичного розуму, продовжує закономірний поступ людства до нових цивілізаційних вершин і звершень. Під поняттям життєтворчості розуміється духовно-практична діяльність особистості, що спрямована на програмування, планування та творче здійснення нею свого індивідуального життя. Людина мусить виробити свій життєвий план, побачити своє життя у проекті та віднайти у собі сили і мужність його реалізувати. У розвитку кожної людини так гостро стоїть питання про пошук життєвих орієнтирів, життєвий вибір, людське самовизначення і самотворення. Життєтворчість – це процес утвердження (самореалізації, самоактуалізації) особистістю сенсу власного життя у відповідності з індивідуальними цінностями та ідеалами. Основна мета технологій життєвого проектування – це гармонійний, всебічний розвиток молодого покоління; зміцнення фізичного, психічного, морального, духовного здоров'я; формування мистецтва виконання життєвих та соціальних ролей.

Алгоритм технології життєвого проектування передбачає п'ять основних етапів:

1. **Життєвий задум** (визначення загальних очікувань людини щодо свого майбутнього життя).
2. **Життєве програмування** (чітке визначення цілей життя, їх узгодження та систематизація у життєвому проекті/життєвій програмі).
3. **Життєве планування** (розбудова на основі цілей особистості її планів життя; деталізація та конкретизація життєвих цілей).
4. **Життєздійснення** (його змістом є реалізація життєвих завдань, планів у життєдіяльності особистості).
5. **Аналітико-корекційний етап** (аналіз та оцінювання результатів життєздійснення, внесення до життєвого проекту відповідних коректив).

2

*Сучасна освіта повинна допомогти студентам відчувати себе впевненими на ринку праці, уміти адаптуватися до соціальних змін у суспільстві, бути психологічно стійкими, розвивати здатність до самоорганізації.
Це вимагає пошуку нових форм організації навчально-виховного процесу.*

3

Сьогодні технології життєвого проектування вважаються одними із перспективних технологій навчання, тому що вони створюють умови для

- *творчої самореалізації студентів,*
- *підвищують мотивацію для отримання знань,*
- *студенти набувають досвіду вирішення реальних проблем з огляду на майбутнє самостійне життя, які проектують у навчанні.*

Метод технологій життєвого проектування був запропонований і розроблений американським філософом Джоном Дьюї у I половині XX століття. Він запропонував будувати навчальний процес на активній основі, спираючись на цілеспрямовану діяльність студентів з урахуванням їх особистої зацікавленості в цих знаннях.

5

В основі методу технології життєвого проектування лежать:

- розвиток пізнавальних умінь і навичок студентів;
- уміння орієнтуватися в інформаційному просторі;
- уміння самостійно конструювати свої знання;
- уміння інтегрувати свої знання з різних галузей науки;
- уміння критично мислити.

Мета технології життєвого проектування полягає в тому, щоб створити умови, завдяки яким студенти:

1. самостійно й охоче набувають необхідних знань із різних джерел.
2. навчаються використовувати отримані знання для вирішення пізнавальних і практичних завдань.
3. набувають комунікативних умінь, працюючи в різних групах.
4. розвивають дослідницькі вміння (уміння визначати проблеми, збирати інформацію, спостерігати, проводити експеримент, аналізувати, формулювати гіпотези, узагальнювати).
5. розвивають системне мислення.

Що є основою методу проектів?

- Розвиток пізнавальних умінь і навичок учнів.
- Уміння орієнтуватися в інформаційному просторі.
- Уміння самостійно конструювати свої знання.
- Уміння інтегрувати свої знання з різних галузей науки.
- Уміння критично мислити.

Основна складова методу — самостійність студента. Упроваджуючи проектні технології, викладачу необхідно бути обізнаним щодо дослідних і пошукових методів: уміти організовувати і проводити дискусії, не нав'язуючи своєї точки зору, не придушуючи студентів своїм авторитетом.

Студенти отримують комунікативні навички та вміння, працюючи у різноманітних групах та виконуючи різні соціальні ролі («лідер», «виконавець», «посередник»); ознайомлюються з різними думками щодо однієї проблеми; учаться на власному досвіді й досвіді своїх товаришів; бачать результат власної праці.

Проект — це наукова, дослідна, прикладна, творча робота одного студента або групи студентів, що може бути запропонованою як твір, трактат, спостереження, сценарій, дослідження, комп'ютерна програма, есе, наукова стаття, навчально-наочний посібник тощо.

Існують такі основні типи проектів:

1. Творчі проекти.
2. Ігрові проекти.
3. Інформаційні проекти
4. Практико-орієнтовані проекти.
5. Дослідницькі проекти

Чого можуть навчити студентів технології життєвого проектування?

1. Побачити проблему й перетворити її на мету власної діяльності.
2. Поставити стратегічну мету (віддалену за часом, але значущу) та розподілити її на тактичні кроки.
3. Оцінити наявні ресурси (у тому числі власні сили й час), розподілити їх.
4. Знаходити інформацію, критично оцінювати її, ранжувати за значущістю, обмежувати за обсягом, використовувати різні джерела (зокрема людей як джерело інформації).
5. Планувати свою роботу.
6. Виконавши роботу, оцінити її результат, порівняти його з тим, що було заявлено як мета роботи.
7. Побачити помилки і не припускати їх у майбутньому.

Чому сприяє проектна діяльність?

- Розвитку адекватної самооцінки, формуванню позитивної «Я-концепції» (досвід цікавої роботи й публічної демонстрації її результатів).
- Розвитку комунікативної та інформаційної компетентності, інших соціальних навичок.
- Розв'язанню профорієнтаційних завдань.

Проектну діяльність можна розглядати як вид навчальної роботи, що дозволяє перетворити академічні знання на реальний життєвий досвід студентів.